

priekšsēdētājs. Šajā periodā viņš vadīja arī PSRS ZA Augu fizioloģijas institūta Mikroelementu bioķīmijas laboratoriju.

Jānis Peive tiek uzskatīts par tajā laikā jauna agroķīmijas novirziena – mācības par mikroelementu lomu un nozīmi augu barošanās procesā un to izmantošanā augu mēslošanai – pamatlicēju. Viņš tika apbalvots ar daudziem PSRS ordeņiem, medaļām un prēmijām.

Antons Ruža, Dr. habil. agr., Lauksaimniecības fakultāte

### **PĻAVKOPĪBAS PROFESORAM VIKTORAM TĒRAUDAM 105**

Profesoru Viktoru Tēraudu (10.05.1911. – 20.05.1970.) godinām kā izcilu pļavkopības zinātnieku un par studiju kursa izveidošanu un attīstīšanu Agronomijas fakultātē, kur viņš strādāja no 1944. gada 15. decembra līdz pat sava darbīgā mūža galam. Uzdrošināties apgalvot, ka visi Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju (LLA) absolvējušie diplomētie agronomi no 1944. līdz 1970. gadam ir saņēmuši zināšanas par daudzgadīgo zālāju ierīkošanu, pļavu un ganību kopšanu un kvalitatīvas zāles lopbarības ieguvu. Daudzi agronomi atceras to, kā profesors mēdza izjokot slinkākos studentus, zālaugu sēklu pazīšanai noliekot priekšā peļu kakiņu. Pats Viktors Tērauds agronoma izglītību ieguva 1939. gadā Latvijas Universitātes Lauksaimniecības fakultātē, izstrādājot diplomdarbu par mēslošanas ietekmi uz siena ražu, tā botanisko un ķīmisko sastāvu. Pēc diploma iegūšanas V. Tērauds strādāja par agronomu, arī par lauksaimniecības priekšmetu pasniedzēju dažādās skolās unursos, šai laikā sākti arī nozīmīgi pētījumi par pļavām un ganībām. Strādājis arī lauksaimniecības ministrijā un Zemkopības tautas komisariātā par lopbarības nodaļas vadītāju. Šāda, praktiskā darbā iegūtā pieredze bija labs pamats tālākam darbam augstskolā. LLA Agronomijas fakultātē karjera veidota soli pa solim no asistenta līdz docentam, no 1946. līdz 1949. gadam ideoloģiskās kampaņas laikā saņemot kritiku par politiski kaitīgu uzskatu paušanu lekcijās un publikācijās. Viņš ļoti pardzīvoja āboliņa un citu zālaugu nepamatotu noniecināšanu 1960. gadu sākumā. No 1967. gada profesora amatā, viņš bija cienīts un mīlēts lektors, profesora vadībā ir izstrādāti desmitiem kursa darbu un 53 diplomdarbi, kā arī divas zinātņu kandidāta disertācijas (V. Tiltiņš, A. Vucāns).

Īpaši rosīgs bija zinātniski pētnieciskais darbs. Profesors uzsvēra, ka svarīgākais priekšnoteikums labu ganāmpulku veidošanai un augstiem piena izslaukumiem ir kvalitatīvas ganības un īpašu uzmanību pelna āboliņš. Ar šīm problēmām pēc 2. pasaules kara strādāja profesors Viktors Tērauds, viņš tika uzskatīts arī par Paula Lejiņa ievērojamāko līdzstrādnieku. Nozīmīgākie no pētījumu rezultātiem ir apkopoti lauksaimniecības zinātņu kandidāta disertācijā, ko viņš aizstāvēja 1948. gadā un lauksaimniecības zinātņu doktora disertācijā 1965. gadā. Profesors bija talantīgs zinātnisko publikāciju autors, ir publicēti vairāk nekā 210 dažādi raksti un darbi. Nozīmīgākais devums ir mācību grāmatas „Pļavas un ganības”, kas ir izdota 4 reizes un „Dabisko pļavu un ganību uzlabošana”. Pētījumos iegūtās atziņas un uz to pamata izstrādātā ganību ražības dinamikas skala un ražības celšana ir vērā ņemamas arī mūsdienās. Mācību un pētījumu saimniecība „Vecauce” bija galvenā vieta pētījumiem un ikviens lauksaimnieks varēja ņemt piemēru no priekšzīmīgi ierīkotām un apsaimniekotām ganībām. V. Tērauds rakstīja: „... vasarā mūsu republikā nav nekas labāks un lētāks par kultivēto ganību zāli...”, bet svētkos diriģēja dziesmu „Div’ pļaviņas es nopļāvu”.

Profesors Viktors Tērauds vairākkārtīgi ir apbalvots kā PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes dalībnieks, 1957. gadā piešķirts Latvijas PSR Nopelnem bagātā agronoma nosaukums, 1959. gadā – LPSR Valsts prēmija, bet 1966. gadā apbalvots ar Darba Sarkanā Karoga ordeni. Tādi bija tā laika apbalvojumi un tie liecina par izcili darbīga un atzīta pļavkopības zinātnieka devumu.

Lauksaimniecības fakultātē Agrobiotehnoloģijas institūtā ir saglabāta daļa no profesora zinātniskajiem darbiem, publikācijām, rokrakstā sagatavotām zinātniskām atskaitēm un studiju materiāli. Profesora V. Tērauda atdusas vieta ir Rīgā, Meža kapos.

Dzidra Kreišmane, Dr. agr., asoc. prof., Lauksaimniecības fakultāte,  
pļavkopības studiju kursa pasniedzēja mūsdienās